

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-12-01
meddelad i
Umeå

Mål nr M 503-14

KLAGANDE

Svevia AB, 556768-9848
Box 1008
901 20 Umeå

MOTPART

Länsstyrelsen Norrbottens län
971 86 Luleå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen Norrbottens läns beslut 2014-01-29 i ärende nr 551-3178-13, se bilaga 1

SAKEN

Ändring av villkor i tillstånd för behandling och mellanlagring av farligt avfall m.m., Piteå kommun

DOMSLUT

Med ändring av det överklagade beslutet föreskriver mark- och miljödomstolen att det slutliga villkoret för utsläpp till vatten i Länsstyrelsen i Norrbottens läns beslut den 15 december 2011 (dnr 551-90771-11) ska ha följande lydelse, såvitt avser utsläpp av suspenderade ämnen.

Utsläpp av behandlat lakvatten till befintliga dagvattendiken får inte innehålla halter suspenderade ämnen överstigande 30 mg/l som årsmedelvärde, beräknat på analys av tre regelbundet uttagna stickprover.

Dok.Id 221928

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Norrbottens län har i beslut den 8 maj 2002 (dnr 242-5646-01) meddelat dåvarande Vägverket Produktion Nord tillstånd att på fastigheten Öjebyn Kyrkobordet 1:2 i Piteå kommun bland annat behandla och mellanagra farligt avfall, i form av uppgrävda massor, genom kompostering eller jordtvätt. I tillståndet föreskrevs att verksamhetsutövaren skulle utvärdera effekter och erfarenheter från reningsanläggning för lakvatten och redovisa detta till länsstyrelsen senast två år efter det att tillståndet tagits i anspråk. Vidare föreskrevs riktvärden för högsta haltnivåer i utgående vatten till befintliga dagvattendiken för bland annat metaller och suspenderade ämnen, att gälla fram till dess länsstyrelsen beslutat om slutliga utsläppsvillkor (villkor 8).

Länsstyrelsen meddelade den 15 december 2011 (dnr 551-9071-11) slutligt villkor för utsläpp till vatten från verksamheten. Villkoret innebär bland annat att utsläppet av behandlat lakvatten till befintliga dagvattendiken, som begränsningsvärde, inte får innehålla halter av suspenderade ämnen överstigande 10 mg/l vid varje provtagningstillfälle. Provtagning ska utföras regelbundet, minst tre gånger, under månaderna maj till och med oktober.

Nuvarande verksamhetsutövaren Svevia AB har hos Länsstyrelsen i Norrbottens län ansökt om ändring av villkor 8, med anledning av att de anser att halvillkoret för suspenderade ämnen är oskäligt strängt, och yrkat att begränsningsvärdet bestäms till 100 mg/l som årsmedelvärde. Länsstyrelsen avlog den 29 januari 2014 ansökan om villkorsändring, eftersom länsstyrelsen inte ansåg att villkoret var strängare än nödvändigt.

YRKANDE M.M.

Svevia AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra villkor 8 i beslutet daterat den 15 december 2011 och föreslagit att haltnivån sätts till 30 mg/l som årsmedelvärde.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har bestritt ändring av villkoret.

UTVECKLING AV TALAN

Bolaget

I villkor 8 anges 10 mg/l som begränsningsvärde för utsläpp av suspenderade ämnen, vid varje provtagningstillfälle. Bolaget önskar en höjning av begränsningsvärdet. Bolaget anser att villkoret är strängare än nödvändigt, varför villkoret ska ändras i enlighet med 24 kap. 8 § miljöbalken.

Bolaget hävdar att en ökad suspensionshalt i den ringa mängd vatten som släpps ut från anläggningen inte kommer att påverka fisk eller groddjur negativt eftersom partiklarna kommer att fastläggas i dagvattendiken och inte nå recipienten. Det är därför inte miljömässigt motiverat med ett begränsningsvärde på 10 mg/l suspenderade ämnen vid varje enskilt provtillfälle.

Det renade vattnet släpps ut till ett dike som ligger längst söderut på anläggningen. Därefter leds det vidare genom ett ca 1 km långt system av olika dagvattendiken innan vattnet slutligen når recipienten. Dikena är torrlagda och beklädda med vegetation. Dikena får inte ens vid kraftigt regn en vattennivå som skulle möjliggöra vidare transport av partiklar. Partiklarna kommer därmed att fastläggas och inte nå recipienten.

Länsstyrelsen fastställde begränsningsvärden motsvarande de riktvärden som gällde i tidigare tillstånd (242-5646-01) för samtliga utsläppsvillkor. Bolaget anser att de tidigare riktvärdena omöjligt kan bytas ut mot begränsningsvärden. Det är strängare än nödvändigt att ha ett så lågt begränsningsvärde vid varje enskilt provtagningstillfälle.

Ursprungligen ansökte bolaget om en höjning av halten suspenderade ämnen från 10 till 100 mg/l. Vid bolagets egenkontroll har det inte förekommit fall där halten suspenderade ämnen uppgått till 100 mg/l, vilket miljöprövningsdelegationen påtalade i beslutet om att avslå ansökan. De halter som har uppmätts under de senare åren har underskridit 30 mg/l. Bolagets ambition är att även fortsättningsvis ha god rening med låg susp-halt. Bolaget är därför öppen för att justera villkoret till

30 mg/l om det uttrycks som ett årsmedelvärde baserat på minst tre provtagnings-
tillfällen.

Ytterligare observation har gjorts av bolaget den 11 juni 2014 i samma dike som vid
tidigare observationer. Trots regn någon dag innan kunde inte något vatten noteras i
diket.

Länsstyrelsen

Det som anförs nu i överklagandet utgör inga nya uppgifter eller bevis i frågan.
Länsstyrelsen anser att det inte är klarlagt om suspenderade ämnen från
verksamheten kan påverka recipienten negativt eller inte. Det är således inte
uppenbart att villkoret är för strängt, varför länsstyrelsen motsätter sig bolagets
yrkande. Länsstyrelsen motsätter sig av samma skäl vad som kan förstås som
bolagets andrahandsyrkande, 30 mg/l suspenderade ämnen som ett årsmedelvärde,
baserat på minst tre provtagningsstillfällen.

DOMSKÄL

Enligt 24 kap. 8 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten, efter ansökan av
tillståndshavaren, besluta att ändra eller upphäva andra villkor i ett tillståndsbeslut
än sådana som avser storleken på ersättningens belopp. Ett villkor får upphävas
eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är
strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte
förutsågs när tillståndet gavs. Domstolen delar länsstyrelsens ståndpunkt att en
ansökan om att upphäva eller mildra ett villkor ska bedömas restriktivt.

Varken i tillståndsbeslutet från 2002 eller i beslutet om fastställande av slutliga
villkor från 2011 redovisas några skäl till behovet av att reglera halten suspenderade
ämnen i utgående vatten eller till varför utsläppen ska begränsas till 10 mg/l för
varje enskilt värde. Inte heller redovisas någon bedömning av verksamhetens
påverkan på recipienten, det vill säga de vattendrag som ligger 1 km nedströms
anläggningen. Såvitt framgår av det senare beslutet har bolaget inte uttryckligen

framställt något yrkande om reglering av utsläppshalten för suspenderade ämnen i det slutliga villkoret.

I det beslut som överklagats anger miljöprövningsdelegationen att recipienten skulle kunna utgöra viktiga föryngringsområden för fisk eller vara hemvist för groddjur och att en ökad suspensionshalt skulle kunna påverka deras livsmiljöer negativt. Vidare anges att bolagets yrkande om 100 mg/l innebär att mycket höga suspensionshalter kan tillåtas under delar av året, förutsatt att det under andra delar av året släpps ut lite, samt att det inte kan uteslutas att negativ miljöpåverkan kan uppkomma på grund av detta.

Domsolen delar länsstyrelsens uppfattning att utsläpp av suspenderade ämnen kan vara skadligt för det biologiska livet i ett vattendrag. I föreliggande fall har utsläppet av behandlat lakvatten från bolagets anläggning beräknats till 1 650 m³ per år. Vattnet från anläggningen leds till recipienten via ett ca 1 km långt system av diken, som åtminstone delvis är beklädda av vegetation. Svevia AB har påtalat att diken är torrlagda och att vattennivån även vid kraftigt regn inte är sådan att partiklar kan transporteras. Enligt domstolens bedömning förefaller det sannolikt att en stor del av den mängd suspenderat material som släpps ut fastnar i dikessystemet och därmed inte når recipienten. Utifrån rådande förutsättningar bedömer domstolen att det inte föreligger någon beaktansvärd risk för att utsläppen av suspenderat material från bolagets anläggning ska medföra negativ påverkan på recipienten. Domstolen anser mot denna bakgrund att det fastställda villkoret om att halten suspenderat material i behandlat lakvatten vid varje provtagningstillfälle inte får överstiga 10 mg/l är uppenbart strängare än nödvändigt. Det föreskrivna villkoret kan därför ändras i mildrande riktning.

Bolaget har föreslagit att villkoret skall formuleras så att halten suspenderat material i behandlat lakvatten inte får överskrida 30 mg/l uttryckt som årsmedelvärde baserat på minst tre provtagningstillfällen. Domstolen anser att denna reglering av utsläppsnivån är tillräcklig för att säkerställa erforderligt skydd för

negativ påverkan på recipienten, förutsatt att årsmedelvärdet baseras på tre provtagningstillfällen uttagna med regelbundna intervaller.

Bolagets överklagande ska således bifallas och miljöprovningsdelegationens beslut den 15 december 2011 ändras. Halten suspenderade ämnen ska i stället regleras på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 22 december 2014.

Helén Leijon

Åsa Larsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Helén Leijon och tekniska rådet Åsa Larsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Martina Clark.

Länsstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

1 (4)

2014-01-29

551-3178-13

2581-9203

Aktbilaga 9.

UMEÅ TINGSRÄTT
Domare 2:1

INKOM: 2014-03-03
MÅLNR: M 503-14
AKTBIL:

Svevia AB
Box 1008
901 20 Umeå

Ändring av villkor 8 i tillstånd för miljöfarlig verksamhet på fastigheten Öjebyns kyrkobord 1:1, Piteå kommun

BESLUT

Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation beslutar att avslå Svevia AB:s ansökan om ändring av villkor 8 i tillståndsbeslut meddelat den 15 december 2011, dnr 551-9071-11, för verksamheten på fastigheten Öjebyns kyrkobord 1:1, Piteå kommun.

Delgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Tidigare beslut

Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation meddelade i beslut den 15 december 2011, de slutliga villkor som ska gälla för utsläpp till vatten från Svevia AB:s verksamhet på fastigheten Öjebyns kyrkobord 1:1 i Piteå kommun. Av villkor 8 framgår vilka begränsningsvärden som inte får överskridas vid varje enskilt provtagningstillfälle. I villkor 8 anges 10 mg/l som begränsningsvärde för utsläpp av suspenderande ämnen.

Bolagets ansökan och yrkanden

Svevia AB yrkar om att miljöprövningsdelegationen ändrar begränsningsvärdet för suspenderande ämnen från 10 mg/l till 100 mg/l som ett årsmedelvärde.

Bolagets framställan

Halten suspenderande ämnen har vid några tillfällen sedan tillståndet för verksamheten utfärdades överskridit 10 mg/l. Åtgärder som vidtagits för att minska halten suspenderande ämnen innefattar att jordhögar hålls täckta med presenningar och att asfalterade ytor sopas. Den torv som används i filterbrunnar förvaras i jutesäckar. Trots dessa åtgärder har begränsningsvärdet för suspenderande ämnen överskridits.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

2 (4)

2014-01-29

551-3178-13

2581-9203

Aktbilaga 9

Mellan 2010 och 2013 har fem provtagningar genomförts på utgående lakvatten från anläggningen. Halten suspenderande ämnen har varierat mellan 3,9 och 29 mg/l. Övriga föroreningar som regleras i villkoret ligger långt under de begränsningsvärden som är angivna i villkoret.

Att minska partikelmängden i vattnet är förenat med stora kostnader. Det kommer att behövas sandfilter och pump. Det finns idag ingen strömkälla för att driva pumpar i närheten av brunnsystemet som renar vattnet. En dylik utrustning kräver även mer övervakning, eftersom pumpar kan stanna på grund av att de går sönder eller att strömförsörjningen bryts.

Bolaget uppger att 100 mg/l överensstämmer med de riktvärden som anges i rapport "Förslag till riktvärden för dagvattenutsläpp" (Regionala dagvattennätverket, Stockholms läns landsting, 2009) och att dessa riktvärden ses som vägledande i flera kommuner. Utsläppsvillkoren gällande suspenderande ämnen har dessutom ändrats från 10 mg/l till 100 mg/l för två av Svevias AB:s liknande anläggningar i Bollnäs och Gotlands kommun. Bolaget har vidare konstaterat att det inte finns något samband mellan suspenderande ämnen och föroreningar i vatten. Detta har bekräftats genom provtagningar på Svevias anläggning i Piteå och Eskilstuna.

Det renade vattnet från verksamheten släpps ut till ett dike som ligger längs anläggningens södra del. Därefter leds det vidare genom dagvattendiken och bäckar på en sammanlagd längd av ca en kilometer, innan vattnet slutligen når recipienten. Det finns två möjliga recipienter för utsläppen. Dikena är beklädda med vegetation och har en låg vattenmängd, vilket tyder på en låg vattenhastighet i dikena. Detta främjar att partiklar sedimenterar och lagas fast i dikena innan vattnet når vattendragen. Den verksamhet som bolagets bedriver, har en påverkan på vattendragen som får anses vara mycket liten.

HANDLÄGGNING AV ÄRENDET

Ansökan inkom den 12 mars 2013. Ansökan har remitterat ansökan till Piteå kommuns miljö- och byggnämnd för yttrande. Nämnden tillstyrker bolagets ansökan om villkorsändring i yttrande 24 april 2013. Länsstyrelsen har beretts tillfälle att yttra sig.

Miljöprövningsdelegationen förelade den 23 september 2013 bolaget att komplettera ansökan. Kompletteringar inkom 31 oktober 2013.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING

Enligt bestämmelser i 24 kap 8 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten efter ansökan från tillståndshavaren besluta att ändra villkor i ett tillståndsbeslut. Ett villkor får dock upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Bestämmelsens ordalydelse, tillsammans med den praxis som utvecklats (jmf Högsta domstolens dom Mål nr T 4783-08), talar för att en ansökan om att upphäva eller mildra ett villkor ska bedömas restriktivt.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

2014-01-29

551-3178-13

2581-9203

Aktbilaga 9

3 (4)

Miljöprövningsdelegationen konstaterar inledningsvis att de uppmätta halterna av suspenderande ämnen inte utgör skäl för ändring på grund av nya oförutsedda omständigheter. Högre halt än det fastställda villkoret, uppmättes under den tid då utredning skedde inför fastställande av slutgiltiga villkor. Det kan således inte ha varit oförutsett att det kan förekomma höga halter av suspenderande ämnen i det utgående lakvattnet.

De aktuella recipienterna skulle kunna utgöra viktiga föryngringsområden för fisk eller vara hemvist för t.ex. groddjur och en ökad suspensionshalt skulle kunna påverka deras livsmiljöer negativt. Det kan inte uteslutas att suspenderande ämnen kommer att nå recipienten, eftersom fina partiklar kan hållas i suspension länge. Med beaktande av dessa skäl konstaterar miljöprövningsdelegationen att det knappast kan sägas vara uppenbart att ett villkor om utsläpp av suspenderande ämnen inte längre behövs.

Det skäl för ändring av villkoret som kan komma i fråga, är således huruvida det är uppenbart att villkoret är strängare än nödvändigt. Miljöprövningsdelegationen gör i det avseendet följande överväganden.

Miljöprövningsdelegationen delar bolagets bedömning om att utsläppet är litet och att suspenderande ämnen kan fastläggas i dikessystemet. Bolagets yrkande innebär emellertid att mycket höga suspensionshalter kan tillåtas under delar av året, förutsatt att det under andra delar av året släpps ut lite. Det kan inte uteslutas att negativ miljöpåverkan från verksamheten kan uppkomma på grund av detta. Eftersom det, enligt bolagets egenkontroll, inte förekommit fall där halten suspenderande ämnen uppgått till 100 mg/l, anser miljöprövningsdelegationen att den yrkade utsläppshalten och den yrkade villkorsutformningen inte kan godtas.

De jämförelser som bolaget gjort med andra anläggningar och riktvärden, och de slutsatser som dragits av dessa, är inte relevanta eftersom recipienterna inte är jämförbara i storlek och känslighet.

Bolaget har framfört att för att underskrida gällande riktvärde måste nuvarande reningsanläggning kompletteras med en sedimentationsdamm, vilken är förenad med en hög kostnad. De åtgärder som vidtagits för att uppfylla villkoret hittills, har varit att täcka jordhögar med presenningar och att sopa asfalterade ytor. Miljöprövningsdelegationen anser att det kan finnas andra tekniska lösningar för att begränsa utsläppet av suspenderande ämnen än den som bolaget framhållit, t.ex. ett sandfilter.

Miljöprövningsdelegationens beslut grundar sig på att det inte kan uteslutas att en höjning av begränsningsvärdet innebär en negativ påverkan för recipienten. Den sammanfattande bedömningen är att det inte kan anses vara uppenbart att villkortet är strängare än nödvändig och avslår därför bolagets ansökan om villkorsändring.

Delgivning av beslutet

Eftersom delgivning ska ske med en obestämd krets personer anser miljöprövningsdelegationen att beslutet ska delges genom kungörelsedelgivning enligt 47 § delgivningslagen. Kungörelsen ska inom tio dagar från dagen för detta beslut införas i tidningarna Post- och Inrikes Tidningar, Norrbottenskuriren och Piteå-Tidningen. Beslutet hålls

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

4 (4)

2014-01-29

551-3178-13

2581-9203

Aktbilaga 9

tillgängligt på länsstyrelsen, miljöskydds enheten, Stationsgatan 5 i Luleå och hos miljö- och byggnämnden i Piteå. Delgivning anses ha skett två veckor efter detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Umeå. I bilagan finns närmare upplysning om hur man gör.

Beslut har fattats av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation, som består av ordförande Karin Hansson och miljöskakkunnig Anna-Carin Ohlsson.

Beredande tjänsteman i detta ärende har varit Karin Luthbom.

Karin Hansson

Anna-Carin Ohlsson

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Bilaga:

Hur man överklagar

Kopia till:

Miljö- och byggnämnden i Piteå kommun

Naturvårdsverket

Havs- och vattenmyndigheten

Aktförvararen

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.